

(Energ)Effektivisering

Under hösten har Energikommissionen genomfört sex heldagssammankomster. Det har varit välbesökta arrangemang. Jag har haft möjlighet att delta på samtliga. Trenden är tydlig – det handlar om effekt. Vi verkar inte ha energibrist utan en effektbrist vid låga utetemperaturer med skenande elpriser. Så egentligen borde den kallas för "Effektkommissionen".

Kallt = dyrt

Nu när det har varit kallt så skenade elanvändningen i höjden (och priset) på grund av kylan. Nästan all reglerkraft har varit i drift. Även effektreserven har varit startklar. Detta gör det ännu tydligare att effektivisering måste slå igenom hårdare och att vi tydligen har mycket elvärme kvar i systemet. När förbrukningen, alltså efterfrågan på el, är hög ökar elpriset. Om det blir för högt drar några industrier ner på förbrukningen så att det uppstår en balans.

Vad händer vid effektbrist? Det kan man undra, men som vanligt är det vi konsumenter som får det mörkt. Man brukar skämta lite om att energieffektivisering är samma sak som att det blir mörkt och kallt. Så kan det bli om inte alla effektiviserar. Så vid alla åtgärder som man planerar att göra behöver man tänka kring effekt. Den första frågan är hur effektsignaturen kommer att förändras efter åtgärd. Det man bör sträva efter är att den ska bli flackare. För att nå dit gäller det att minska effekten de riktigt kalla dagarna eller timmarna egentligen.

När det gäller prissättning på fjärrvärmens så är trenden tydlig även där. Effekt är dyrt. Detta är något som värmepumpkalkylerna inte räknar med. När värmepumpen sedan är installerad så blir kostnaden mycket högre än vad kalkylen har visat. När detta kommer på tal brukar en vanlig kommentar vara att "man blir straffad för att man energieffektiviserar", fast egentligen handlar det om kompetensbrist. Så värmepumpar med el/fjärrvärme som spets eller luft/luftvärmepumpar med direktelsradiatorer på toppen kanske inte är framtidens melodi. Här blir det mycket intressant att stötta med till exempel pellets eller någon form av grön spets. Det kan vara en pelletspanna eller en pelletskamin.

Tyskland som jobbar med sitt Energiewende har nu från årsskiftet infört ett stöd på 45 000 kronor om man investerar i en pelletsanläggning inklusive ackumulatortank. Det gäller under förutsättning att man fasar ut något fossilt. Det kanske skulle vara en modell för Sverige också?

ElbilsELändet

Det säljs elbilar som aldrig förr vilket är bra för att få en fossilfri fordonsflotta. Men effekten för laddning är ett okänt problem för många. Effektkostnaden kan vara flera gånger högre än energikostnaden för en elbil per år. Under det gångna året har det varit många frågor kring laddningsplatser i bostadsrättsföreningarna. Det är lite som hönan och ägget. Vilket kommer först? Är det elbilen eller laddningsmöjligheten? Man köper en elbil och hittar ingen kontakt i

sitt garage och man blir då hänvisad till de få laddstationer som finns "ute på stan".

Att ladda "hemma" på natten är det bästa sett ur belastningen i elnätet och även prismässigt när det gäller el, eftersom priset historiskt är lägst då. Tyvärr är det många som tror att man enkelt kan ladda med en vanlig skarvsladd, men vi talar om stora effekter så här krävs andra utrustningar. Har sett ett flertal bilder på brända kontakter.

Volkswagen visar upp sin nya transportbuss som både är snabb och har lång räckvidd. För att återladda batterierna via ett vanligt vägguttag tar det 36 timmar. Tankar man en dieselbil med samma energimängd tar det 90 sekunder. Så vad är snabbt?

Just effekten är det som kostar. Om man låter en Nissan Leaf ladda i en bostadsrättsförening kan föreningens effektkostnad öka med 7 000 kronor per år. Paradoxen är att tio personer med normal varmvattenanvändning har samma kostnad per år för varmvattenenergin.

Det bästa vore att elnätsföretagen tog fram elbilsabonnemang som ett komplement utöver de vanliga abonnemangen. Bilarna kan då fungera som industrins avkopplingsbara elpannor. Nätägaren kan då balansera effektuttaget så att många elbilar kan laddas utan att dyra investeringar. Övergången till elbilar kan gå snabbt och smidigt. Om alla samarbetar så löser vi detta och fastighetsägarna slipper att driva "egen bensinstation i källaren", som ger onödigt höga kostnader för laddningen.

Mindre skatteintäkter

Minskar vi energianvändningen så minskar även skatteintäkterna, vilket är logiskt. Men kärnkraften belastas dessutom med en omdiskuterad effektskatt vilket gör att staten har en bra inkomst när den är i drift. Ett stöd kostar pengar och ger dessutom mindre klirr i "statskassan". Hur man löser detta är inte helt enkelt nu när basindustrin dessutom hotar med massarbetslöshet om kärnkraften inte får vara kvar och byggas ut. Energikommissionen har verkligen ingen lätt uppgift att lösa. Men om alla hjälps åt och effektiviserar så kan vi minska elanvändningen både i bebyggelsen och på så vis nå ett 100-procentigt förnybart energisystem snabbare.

Lägg lite energi på effekten.

Roland Jonsson
Energirådgivarna

